א א מיי׳ פ״א מהל׳ תמורה הל׳

ד מיי׳ פ״ד מהלכות ביאת

מקדש הלי י: מקדש הלי י: ה ה מיי׳ פ"ג מהלכות תמידין ומוספים הלי ית: ו מיי פ"ד מלי בילת מקדש

הלכה וטו י:

ז ז מיי׳ פ״א מהלכות תמורה

ולכה יא:

הלכה ח:

י י מיי׳ פ״ג מהלכות איסורי

מזבח הלי א:

ג ג מיי׳ שם הלכה ז:

הנכה ית חחמיי שם הלי נ שטמיי פ״א מהל

יב מ מיי׳ שם הלכה

יג ג מיי׳ שם הלכה ד:

מסורת הש"ם

א יומא נ., ב) ולעיל י: יא. יב.ז. ל) אומו כ, כם [משלי לי מו יבון ג) מנחות ו. כה. [חולין כג. זבחים קטו. קדושין כד:], ד) זבחים ח. פד. מנחות מד: נב. תענית ב:, ס' ןעיין תוס' מנחות דף מד ע"ב ד"ה מנחתם. ש"מ], ו) [חולין וכן ביומא כט ע"ב איתא ברש"י כל הקרב בלילה כגון מנחת נסכים דאחר חר מנחחת ונחכיהם אחי לחנות כוו תנחתם הסכיהם חפיי בלילה עכ"ל נאבל בשטמ"ק מנחות שם על פירש"י איתא שמן

הגהות הב"ח

למנורה]], **ע**) עי׳ ל״ק,

(א) גם' אי אשכחיה כתיב כנ"ל ואות ד' נמחה: (ב) רש"י ד"ה מנחתם וכו' קא מייתי הס"ד: לגד דר מנכל זכן פתופים דרשינן דכר יום ביומו קרב: (ד) ד"ה משום וכו' יקרב הנסכים דהוי: (ה) ד"ה דכרים וכו' דאיתרבו הכא הס"ד ואחר ק תייס ביום מינות כוי אלא עם בא השמש קודם שקיעה פריך מבוא השמש ס״ד והאמרת דרכו ליקרב ביום נינהו ודבר שדרכו ליקרב בלילה הוא דיליף מהאי קרא שמקריבין מבוא השמש וכו׳ מאי ממעט הס"ד ואח"כ מ"ה ליקדש:

הגהות הגר"א

[א] גם' אשכחיה דכתיב איגרתא. גרש"י אשבחיה אינשי כמינה גרש"י אשבחיה אינהתא. ולפי קושית גמי לקתן משמע שהגרסא היא אשבחי אינהתא כמיני כו": [ב] רש"י ד"ה דברים. דאל"כ כו". פיי דאס אומר דגם אברים ופדרים דוקא שנתנן ביום א"כ ל"ל היא העולה בפ"ט דובחים (פ"ד א) למעוטי שנשחטה בלילה הא בלילה אינן ראוין למזכח:

רבינו גרשום

א"ר מאיר והלא חביתי וכו' אלא שומנו קבוע. כלומר קסבר ר"מ אין הפרש בינהן דכל שזמנן קבוע בין ביחיד ובין בציבור דוחה את . השבת ואת הטומאה לאפוקי זבחי דקרבן יחיד ואין עשה תמורה. כדאמר בפרקין דלעיל והיה הוא ולא ולד: הא מני מתניתין דקתני רא דרו זהא שני מונייתן דקות: דקרבנות יחיד עושין תמורה דאפי׳ ולד דקרבן יחיד ד' יהודה היא: והא תמורה דקרבן יחיד ואין **עושה תמורה אחרת.** כדאמר לעיי ילא תמורת תמורתו: כי קתני דקרבנות יחיד עושין תמורה בעיקר זיבהא גופיה קתני ולא בתמורה ולא בולד: והשתא ראתית להכי אפי' תימא מתניתין , רבנו היא. ודקשיא והרי ולד . דקרבן יחיד ואין עושה תמורה כי דקרבן יחיד ואין נושה ומהדה כי קתני מתני בעיקר זיבהא דיחיד קתני דעושה תמורה: הא איכא עולת העוף. דאפי נקבה אתיא והיינו פירוקא: הא איכא שעיר חמאת. דנשיא דהיינו דיחיד דזכר הובאת בדנטיא והיימו יחוד הוא איבא אשם. דקרבן יחיד זכר אתי ולא נקבר לאפוקי זבחי שלמי ציבור כגון כבשי עצרת דוכרים הוא . דאתי ולא נקבה: מנהני מילי. דקרבן צבור אין חייבין באחריותו: דת"ר אלה מועדי ה' מקראי קדש להקריב אשה לה' עולה ומנחה זבח ונסכים דבר יום ביומו: דבר יום מלמד שכל היום כשר למוספיו דהיינו עולה ומנחה ורח ווחרים דרר יום ריומו עולה

קרבנות ניבור. 🕫 כולם זכרים דרובן עולות ועולה זכר הוא ואין 🛚 ובל הקרב בדידה. פרש"י ישילהי שתי הלחם (מנחות דף ק.) כגון שמן ליבור מביאין שלמים אלא כבשי עלרת דוכרים הן וחטאות שלהן שעירים כדכתיב בכולהוש ושעיר חטאת אחד: קרבנות היחיד

> זמנם חייבין להקריבן ים כגון קרבן לים עולת יולדת (וקרבנה) וקרבנות מלורע אם עבר שמיני שלו יכול להקריבו לאחר זמן אבל קרבנות ליבור שיש להן זמן אם עבר זמנם בטל קרבנן כדמפרש בגמ': משקרב הובח. שחם קרב הובח בזמנו ולא קרבו נסכים עמו חייבין להקריבם אפי׳ מכאן ועד עשרה ימים כדמפרש בגמ': חביםי כהן גדול. דוחין שבת וטומאה דכתיב בה מנחה תמידי הרי היא לך כמנחת תמידין בשילהי [התכלת] במנחות (דף נ:): פר יום הליפורים. פרו של אהרן: אלא שומנו קבוע. כלומר אין הטעם מלוי אלא בקביעות יוו זמן אותן שומנן קבוע שחם עבר הומן חין להן תשלומין דוחין שבת וטומאה אפילו דיחיד וכל שחין להן זמן קבוע חינם דוחין שבת וטומחה וחפי׳ דליבור כגון פר העלם דבר של זיבור ושעירי עבודת כוכבים: גבו' עיקר זיבחא. הקדש ראשון: אפי׳ סימא רבנן. דלית להו ולד עושה תמורה: ביו בוכרים ביו בנקבות. משמע כל קרבן שחייב היחיד להביא מו בין זכר בין נקבה: הא איכא עולם העוף. מירולה הוה: אשם. הוי זכר דכבש או איל כתיב ביה י ולא כבשה: מאי ניהו שלמים. אבל שלמי לבור זכרים הם דכתיב בהו (ויקרא כג) ושני כבשים בני שנה לובח שלמים. לחוזבחי שלמי לבור כבשי עלרת: **מנה** הני מילי. דקרבנות לבור אין להן תשלומין: דבר יום ביומו. במוספי המועדים משתעי בפרשת שור או כשב דכתיב אלה מועדי ה' יש מקראי קדש וגו׳ להקריב אשהט ואיזה אשה ש מקריבין במועד יותר משאר ימים הוי אומר מוספין: שכל היום כשר למוספין. ובלבד נאן מי שיקדמו מוספין לתמיד של בין הערבים דאמר (ביומא דף לג.) עליה השלם כל הקרבנות כולן: מנחתם ונסכיהם לב אפי׳ בלילה ואפי׳ למחר. אם קרב הקרבן בזמנו ואפי׳ מכאן ועד עשרה ימים ולעולם ובלא נזדמנו לו הא (כ) מיירי: מלבד שבתות ה'. דהכי כתי׳ זבח ונסכים דבר יום ביומו מלבד שבתות ה' לם להומשום דדרשינן

סמוכים (ג) דבר יום ביומו הקרב נסכים

מלבד אותן של שבתות דאם יו"ט אחר

להן שבת הוא הקרב נסכיו עם קרבנותיו

והקרב נסכים ששכחת אתמול ולא הקרבת: ביום אין בלילה לא. דהא

ניחא דלא משני הכא דילמא יו אינו קדוש מיוליקדש אבל קדוש ליפסל דהכי חייבין בחחריותן. כלומר יש מהן מחותן שקבוע להן זמן שחפי׳ עבר

יש בקרבנות יחיד שאין בקרבנות הציבור ויש בקרבנות הציבור שאין בקרבנות היחיד שקרבנות היחיד "עושין תמורה ואין קרבנות הציבור עושין תמורה קרבנות היחיד נוהגות יבין בזכרים בין בנקבות וקרבנות הציבור אין נוהגין אלא בזכרים קרבנות היחיד חייבין באחריותן ובאחריות נסכיהם וקרבנות

הכא בהדיא מדקתני וכל הקרב בלילה ולא מלינו דבר זה אלא מנחת נסכים בלבד אלא יש דמהדר לפרוכי אף לפי מה דס"ד מעיקרא התם גפ׳ שתי הלחם: הציבור אין חייבין באחריותן ולא באחריות נסכיהן אבל חייבין באחריות נסכיהן משקרב הזבח יש בקרבנות הציבור מה שאין בקרבנות סיחיד שקרבנות הציבור ידוחין את השבת ואת הטומאה וקרבנות יחיד אינן דוחות לא את השבת

מסיק התם שילהי פ׳ שתי הלחם (גו״ש)

דסמיך אהא דתני וכל ההרב בלילה

דלא מצינו קרב בלילה אלא מנחת

נסכים בלבד וה"ה דמלי למיפרך מינה

למנורה ולא נראה דמה קדושה שייכי ביה שהא לית ביה קדושת

כלימטן לכך נראה לומר דלא מצינו קרב בלילה אלא מנחת נסכים ומשו"ה

ולא את הטומאה מא"ר מאיר הוהלא חביתי כ"ג ופר של יוה"כ קרבנות היחיד

הן ודוחין את השבת ואת הטומאה יאלא שומנו קבוע: גבו' קרבן יחיד עושה

תמורה כו': וכללא הוא והרי עופות ידקרבן יחיד מואין עושה תמורה כי קתני

בבהמה קתני והרי ולד דקרבן יחיד הוא ואין עושה תמורה הא מני יסרבי יהודה

היא דאמר הולד עושה תמורה והרי תמורה עצמה דקרבן יחיד היא יואין תמורה

עושה תמורה כי קתני בעיקר זיבחא קתני השתא דאתית להכי אפילו תימא

רבנן יי בעיקר זיבהא קתני: קרבנות היחיד נוהגות בין בזכרים בין בנקבות:

וכללא הוא והרי עולה דקרבן יחיד פוזכר אתיא מנקבה לא אתיא האיכא עולת

העוף דתניא 'תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות והרי חמאת

דקרבן יחיד היא יונקבה אתיא זכר לא אתיא האיכא ישעיר נשיא דמייתי זכר

והאיכא מאשם יחיד דוכר אתי נקבה לא אתי כי מקאמרי רבנן קרבן דשוי בין

ביחיד בין בציבור אשם ביחיד איתיה בצבור ליתיה ואיבעית אימא מי קתני

כל קרבנות יש בקרבנות קתני ומאי ניהו שלמים יואי בעי נקבה מייתי ואי בעי

זכר מייתי יו קרבנות יחיד חייבין באחריותן [כו']: מנא ה"מ דת"ר ידבר יום

[ביומו] מלמד שכל היום כשר למוספין ביומו מלמד שאם עבר היום ולא הביאן אינו חייב באחריותן יכול לא יהא חייב באחריות נסכיהם יואע"פ שקרב

הזבחי?ת"ל 2מנחתם ונסכיהם יובלילה מנחתם ונסכיהם למחר ר"ל אמר מהכא

סלבד שבתות ה'ייו וצריכא דאי כתב רחמנא מלבד שבתות ה' הוה אמינא (ס

ביום אין ובלילה לא אמר קרא ומנחתם ונסכיהם ואי כתב רחמנא מנחתם

ונסכיהם ולא כתב מלבד שבתות ה' הוה אמינא בלילה אין ביממא לא ומאי

שנא משום סדבקדשים לילה הולך אחר היום צריכי ונסכים מי קרבי בלילה

שוהתנן" אין לי אלא דברים שדרכן ליקרב בלילה כגון אברים ופדרים

שמקריבין מבוא השמש ומתעכלין והולכין כל הלילה כולו דברים שדרכן

ליקרב ביום יכגון הקומץ הלבונה ומנחת נסכים יו שמעלן מבוא השמש מבוא

השמש סלקא דעתך והאמרת דברים שדרכן ליקרב ביום נינהו אלא עם בא

השמש מין שמתעכלין והולכין כל הלילה מנין תלמוד לומר זאת תורת

העולה ריבה קתני מיהא ייי נסכים ביום אמר רמי בר חמא לא קשיא כאן

ליקרש כאן ליקרב אמר ליה רבא אי מיקדש קדשי קרובי יי מיקרבי והא[®] תגיא זה הכלל כל הקרביי ביום אין קדוש אלא ביום וכל הִקרב בלילה

קדוש בלילה בין ביום בין בלילה קדוש בין ביום בין בלילה אלא אמר רב יוסף סמי מנחת נסכים מהא מתניתא כי סליק רב דימי אשכחיה לרב ירמיה

דיתיב וקאמר משמיה דרבי יהושע בן לוי ימנין לנסכים הבאים עם הזבח

שאין קריבין אלא ביום ת"ל זולנסכיכם ולשלמיכם מה שלמים ביום אף נסכים

ביום אמר אי [א] ישוס אשכחיה (4) יאו דכתיב איגרתא שלחי ליה לרב יוםף

יד ס מיי׳ פ״ד שם הלכה ב:

1. אַלֶּה מוֹעֲדֵי וְיְ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרֵאֵי לְדֵשׁ לְּהַקְּרִיב אַשָּׁה לִיִיִ עלָה וּמִנְחָה זָבַּח ינסכים דבר יום ביומו:

2. וּמְנְחָתָם וְנְסְבֵּיהֶם לְפָּרִים לָאֵילִם וְלַבְּבְשִׁים בְּמִסְפְּרָם בַּמִשְׁפָּט: במדבר כט יח בַּמִשְׁפָּט: בָּל הַלַּיִלָה עד הַבּקֶר וְאֵשׁ בָּל הַפְּיָלָה אַו נוּבּאֶן וְהַפּ הַמְּוְבָּח תּנְקָר בּוּ: ויקרא ו ב 5. אַלָּה תַּעֲשׁוּ לִייְי בְּמוֹעֲדִיכֶּם לְבָּד מִנְּדְרַיכֶם וְנְדְבֹתִיכֶם לְעַלתִיכֶם וּלְמִנְדוֹתִיכָם לְעַלתִיכֶם וּלְמִנְדוֹתִיכָם ילנסביכם ולשלמיכם: ילנסביכם ולשלמיכם: י בחדר כנו לנו

> מוסף רש"י הובא בעמוד הקודם

שינויי נוסחאות

מו בהרבנות היחיד מה שמיו נקרבנות הלבור ויש בקרבנות הלבור מה שאין בקרבנות הלבור מה שאין בקרבנות היחיד (ש"מ) בקרבנות היחיד שקרבנות הלבור כו' וקרבנות היחיד אינן דוחין לא (ש"מ) ל יחיד הן וחין (ש"מ) ד] רכנן כי קתני בעיקר (ש"ח) ה] יחיד הוא קתני בעיקר (ש"ח) ה] יחיד הוא חוכר חתים נקבה לם חתים (ש"ח) ו] כי קאמרינן קרכן (ש"מ) ז] שלמיס דאיבעי (ש"מ) ח] זכר מייתי ואי בעי נקבה מייתי לאפוקי זבחי שלמי צבור דזכרים הוא דאתא. וה"ה לעיל גכי ממורה ה"מ לשנויי הכי (ש"מ) ען אע"פ שקרב (ש"מ) ין ונסכיהם מנחתם ונסכיהם בלילה מנחתם (ש"מ) יא] ולריכא. ופלין שמעלין (מ"ש) יגן ופלים שמעלין ומקטירין מכוח (ש"מ) ידן נסכים שמעלין ומקטירין מכוח (ש"מ) ו] קרוכי נמי מיקרכי דתניא ה (ש"מ) יהן הקרב. ס"ח לח כל הקרב בין ביום ובין בלילה קדוש בין ביום ובין בלילה. ועי בפרק שתי הלחם בסופו (תמות ק.) (ש"ח) יש] אשכחיה אינשי ק.) (ש"ח) יש] אשכחיה אינשי הוה כתיב (צ"ק) כן לשכחיה איניש (ש"ח) לאן כתיב ליגרמל. מ״ל כתבי ליגרתל שדרית לרב יוסף דלל כר' (ש״מ) כבן לבור אין עושין תמורה כדמפרש לעיל: בזכרים לרוכן (ש"מ) לגן ל"ל כגון הרכו יולדת וזבה והרכנות מרא"ר) כדו כנון טולם יולדם

זכח ונסכים דבר יום ביומו, עולה הביאן אין חיב באחריותן, דביומו כלומר הא אם עבר יומו בשל קרבנו ואינו חייב באחריותן; דביומו כלומר הא אם עבר יומו בשל קרבנו ואינו חייב באחריותן; דביומו כלומר הא אם עבר יומו בשל קרבנו ואינו חייב באחריותן; דביומו כלומר הא אם עבר יומו בשל קרבנו ואינו חייב באחריותן; באודריות בכבוק אף משקב הוב מהם מבות הי"ש בשרם ומנחתם ומבכיהם ריבה דאפי ב"ל"ה השפי ל"א מרה בשום דמיב באחריותן משקר ב הזרות משקר ב או מתקש משבת מביאין עכשו ביים דברי יום ביומו מלבד שבתות ה" כששב ב בחות ה" בשמע ב ביים למחר: שביו מו מלבד שבתות ה" כלומר ב שבות בביאים של אתמול של שבת היינו מלבד שבתות ה" משל אתמול של שבת היינו מלבד ב שבתות ה" כלו מי מנו מל סתע כל וחיד של אתמול של שבת היינו מלבד ב ביום למימר א דלמהר איינו שהשקע החמה ב אוי מקדם של אתמול ב ליקדש מקדישים לילה הולך אחר היום (לדיקד שקרים באן "ליקדם באן "ליקדם באן "ליקדם באן "ליקדם משים ב ב"ל אחר איום ב ביל לה ב כלים היינו של התם מביציו של התם מביציו של התם מביציו של התם ב ביל אחר בים ב ביל אחר בים ב ביל אחר בים ב ביל לללה ב מקרם ביל אחר בים ב ביל לללה ב מקרם ביל לללה נממק משם ב ביל ללה ב לא מקרב ליקדש מקוים של התב ליקדם באן "ליקדם לאן "ליקדם משים ב בל"ל לה משל מענים להול לה משל מול מענים להול ב ליקדם משים ב בל לללה נממק משם ב ביל ללה בים לא מבל מיקרב און מקרב של מול מענים להול ביל לא רבינהו שירא בערכה והם מתעכלין מאול להם ב לילות ב לילולה ביל לא רבינהו שירא בעלים לה לללה ב אחרייתן ב בל לילול ב אחרייתן ב ביל לללה ב אחרייתן ב ביל להב ביל לילול ב אחריית ב ביל לללה ב מתקר ב בילול שבים בל העלל ב מילול ב לאללה לתכי לא רבינהו של הוא מב בילול ב בילול בילול בילול ב בילול בי

דבר יום ביומו כתיב וסמיך ליה מלבד שבחות ה' כלומר נסכי השבת תקריב היום ביו"ט אבל בלילה לא: ו<mark>אי כתב מנחסם ונסכיהם הוה אמינא.</mark>

ללמדך שתקריב נסכי היום 🕫 בלילה הבא אבל ביממא דלמחר לא: ומ"ש. כלומר וכי חימא מאי שנא דלימא בלילה אין ביממא לא הא קרא סחמא

^{נו}ז הוה כתיב: **משום דבקדשים הלילה הולך אחר היום.** שעבר דכתיב (ויקרא ז) ביום קרבנו יאכל לא לישתותירו ממנו עד בקר אלמא כל הלילה קרי יום קרבנו הלכך סד"ח בלילה יקרב (ד) לשדהנסכים הוי מיום שעבר אבל ביממא דלמחר לא: אין לי כו׳. בת"כ בישה אן היא ואקרא האידכתיב היא

העולה על מוקדה על המובח כל הלילה נייקרה ון שיהא נותנן מבוא השמש ומתעכלין ש כל הלילה: אין לי אלא דברים שדרכן ליקרב בלילה כגון. אברים

דעולה ופדרים כדרבי להו לעיל [חו"כ שם] שיהא נותנן מבוא השמש כלומר לאחר שקיעת החמה נותנן על מאוהמערכה מש: דברים שדרכן ליקרב ביום. דאינן קריבין בלילה כלל דכולהו קרבנות כתיב בהו ביום לוותו [ייקרא ז] דמשמע ביום ולא בלילה אבל אברים ופדרים הוא דאיתרבו מגו הכא (ם) בלילה 🕏 מהאי קרא 🕬 שמקריבין מבוא השמש וקא מקטירן על המערכה והם מחעכלין מאיליהן 🗈 דאם לא כן היא העולה מאי ממעט:

ופריך מבוח השמש והחמרם דרכו ליקרב ביום: אלח עם בח השמש. קודם השקיעה: ליקדש. בלילה מהן אם ניתנו בכלי שרת קדשי דתו

לא נפקי לחולין אבל מיקרב לא קרבי עד היום: אי מקדש קדשי. בלילה מיקרב נמי קרבי: סמי מו מכאן נסכים. לא חימני להו עם דברים שדרכן ליקרב ביום: עם הובח. שמביאין עם הובח וקידשן שחיטת הובח דהוי כי ובח גופיה ואינן קריבין אלא ביום: אמר רב

דימי אי מוז אשכחיה אינשי כסיב איגרסת. אם הייתי מולא אדם מחו הייתי כותב איגרתי והייתי שולח לרב יוסף לבבל:

ווכר אתיא נקבה "א אתיא (בו" הא איכא עולת העוף). גליון תימה הא לעיל משני כי קתני בבהמה וכי תימא דהדר כיה מההיא שינוייא א"כ הוי ליה למימר כולהו עיקר זיבתא תני, ועוד דעוף נמי עיקר זיבתא הוא, וי"ל דבתמודה כיון דכתיב בה בהמה שיך שפיר למיתני קרבן יחיד עושה תמודה בבהמה אבל הכא שייך למיתני שפיר בזכרים ובנקבות כיון דאיכא בעולת העוף דהא נמי אקרא קאי: והרי חמאת דקרבן יחיד היא. ע" בהשמטו' בסוף המסכת: ואיבעית אימא מי קתני וכו". ולא צריכי להני תירוצי

תורה אור השלם

בַּמִּשְׁפָּט: במדבר כט יח 3. מִלְבַד שַׁבְּתֹת יְיָ וּמִלְבַד מַתְּנוֹתֵיבֶם וּמִלְבַד כָּל נִדְרֵיבֵם מַתְּעוֹתִיבֶּם וּמִלְּבֶּר בְּלְּ נְוְרַיכֶּם תַּתְּנוֹ לְיִיְ: ויקרא כג לח 4. צו אֶת אַהַרֹן וְאֶת בְּנָיו לֵאמֹר וֹאת תוֹרַת הָעלָה הָוֹא לֵאמֹר וֹאת תוֹרַת הָעלָה הָוֹא הַעלָה על מוּקרה על הַמִּזְבֵּח

לעיל. גליוו: מלבד שבתות ה'. עי׳ בהשמטות בסוף המסכת: משום דבקדשים לילה הולד אחר היום. ונראה למורי דהוי מצי ביני גיין, בער בינים אבל בלילה לא דהא יום מסתבר טפי מדקאמר דאי ליכא אלא מלבד שבתר ה' הויא בינמא אין לשנויי דהוי מוקמינן ליה בינים אבל בלילה לא דהא יום מסתבר טפי מדקאמר דאי ליכא אלא מלבד שבתר ה' הויא בינמא אין בלילה לא: רש"י ד"ה חביתי כ"ג ובו'. בשילהי התכלת מפיק ליה שדוחה שבת וטומאה דבתמיד כתיב במועדו ואמרינן במועדו